

Sygn. akt VI Gz 207/18

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Marta Zalewska (spr)

Protokolant: asyst. sędziego Joanna Gołąbek

po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2018 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: (...) SA w R.

przeciwko: (...) sp. z o.o. w G.

o zapłatę

w przedmiocie zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 12 marca 2018 r. sygn. akt V GC 317/18

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 12.03.2018 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie w sprawie V GC 317/18 stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę według właściwości do Sądu Rejonowego w Radomiu.

W uzasadnieniu wskazał, że powód domagał się zapłaty od pozwanej kwoty określonej w pozwie wraz z odsetkami i kosztami procesu. Jako podstawę właściwości miejscowej wskazał przepis art. 34 kpc w związku z art. 454 kc powołując się na miejsce wykonania umowy - miejsce płatności, jakim jest siedziba powodowej spółki. W sprzeciwie pozwana podniosła zarzut niewłaściwości miejscowej wskazując, że miejscem wykonania umowy była miejscowość R.. Powyższe ma potwierdzenie w wystawionych dokumentach przez (...) np. świadczy o tym adres świadczenia usługi. Miejsce świadczenia usługi zostało wskazane także w załączniku nr 1 do umowy zawartej pomiędzy stronami.

Sąd Rejonowy wskazał, że strony łączyła umowa sprzedaży energii elektrycznej z dnia 11 lipca 2016 r., gdzie postanowiono, że Regulamin Sprzedaży (...) stanowiący załącznik do umowy, będzie regulował zasady zapłaty za energię, a zapłaty przez odbiorcę będą realizowane w formie bezgotówkowej przelewem na wskazane na fakturach konto sprzedawcy. Powód sprzedawca w dochodzonych fakturach wskazał rachunek numer : (...) – który jest prowadzony Bank (...) S.A. Oddział w S. mieszczący się przy al. (...) oraz dodatkowo zawarł informację, że wpłat można dokonywać w bankowym punkcie kasowym – bez bliższego sprecyzowania, o jaki punkt, przez jaki bank i gdzie prowadzony – chodzi. Wobec powyższego Sąd Rejonowy uznał, że strony ustaliły między sobą zasady płatności w formie bezgotówkowej. W umowie w powiązaniu z wystawianymi rachunkami na podstawie umowy – ustaliły, że pozwani będą dokonywać płatności za dostarczaną energię na podstawie faktur w terminach i na rachunek powoda tamże (w fakturach) określony. Niezależnie od powyższego również w wezwaniu przedsądowym powód wskazał

już tylko rachunek bankowy (nie zmienił zasad płatności jak na fakturach), a nie siedzibę jako miejsce spełnienia świadczenia. Dalej Sąd wskazał, że pozwani trzymając się ściśle zasad płatności zawartych w umowie nie tylko powinni, ale w zasadzie nie mogli regulować swoich zobowiązań w siedzibie powoda, ponieważ taka forma zapłaty nie była przewidziana umową, a powód nie wykazał, aby była możliwa do wykonania w ogólności – nie wiadomo bowiem, czy powód przyjmuje wpłaty na swój rachunek przy pomocy jakiegoś punktu kasowego – brak jakiegokolwiek dowodu w tej sprawie. Nie podano adresu punktu kasowego, czy jest to oddział czy punkt jakiegoś banku, który dzierżawiąc powierzchnię, prowadzi go we własnym imieniu, a zatem dokonując zapłaty w tym punkcie płacimy w zasadzie w banku, a nie w przedsiębiorstwie powoda. Takie określenie płatności przy pomocy punktu kasowego ma jedynie na celu pozorne umiejscowienie płatności w R. i nie może być uznany za skuteczny, ponieważ oczywistym pozostaje jego fikcyjność. Sąd Rejonowy nie podzielił stanowiska, jakoby dopiero zastosowanie się do wezwania i zapłata na rachunek pozwalały na przyjęcie, że strony porozumiały się co do płatności na wskazany rachunek, albowiem po pierwsze niniejsza sprawa wskazuje, że można jednoznacznie umówić się, gdzie zapłata ma być dokonywana, a po wtóre pozwany może umówić się na zapłatę na określony rachunek, ale kwestionując np. wskazanie licznika po zapoznaniu się z fakturą i załącznikiem do niej odmawia zapłaty tej konkretnej faktury i to w żadnej mierze nie zmienia faktu, że gotów był ją uregulować na podany w fakturze numer konta wierzyciela. Podobnie za nieuzasadniony Sąd uznał pogląd, że tylko wskazanie w umowie numeru konta może świadczyć o zgodzie stron na zapłatę na konto a wskazanie konta na fakturze nie jest wystarczające. Na zasadzie swobody umów strony mogą kontrakt ułożyć w taki sposób, że to dopiero dokument rozliczeniowy zawiera informacje, gdzie należy zapłacić za fakturę (bo rachunek w trakcie trwania umowy można zmienić na inny i nie trzeba aneksować umowy) Ponadto żaden klient nie płaci rachunków, idąc do banku z umową, często sprzed wielu lat tylko zabiera samą fakturę, a tam ma wszystko tzn. kiedy i gdzie ma zapłacić. Takie ukształtowanie umowy, gdzie faktura jest jej uzupełnieniem, jest pożądane i pozwala uznać, skoro w umowie strony odwołują się do faktury jako dokumentu poniekąd kreującego zobowiązanie, to taki zabieg jest dopuszczalny a jego skutkiem pośrednim jest zgoda na bezgotówkowe rozliczenie na rachunek bankowy powoda opisany w fakturze wystawionej w oparciu o zasady wynikające z umowy. W konsekwencji skoro powód nie wykazał właściwości Sądu Rejonowego w Rzeszowie to w oparciu o art. 200 k.p.c. w związku z art. 30 k.p.c. sprawę należało przekazać wedle właściwości miejscowej ogólnej a nie wedle właściwości przemiennej tylko innemu Sądowi.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył powód zaskarżając je w całości. Skarżący zarzucił naruszenie art. 34 kpc w zw. z art. 454 kpc, powołując się na siedzibę wierzyciela i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i nakazanie rozpatrywania sprawy przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie. Wniósł również o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z ogólną regułą dotyczącą właściwości miejscowej powództwo przeciwko osobie prawnej lub innemu podmiotowi niebędącemu osobą fizyczną wytacza się według miejsca ich siedziby. (art. 30 k.p.c.) Określona w w/w przepisie właściwość ogólna sądów doznaje ograniczenia w sytuacji wytoczenia powództwa przy zastosowaniu przepisów o właściwości przemiennej sądu określonych w art. 32-37 kpc, przy czym właściwość przemienna nie jest brana przez sąd pod uwagę z urzędu, powinna ona wynikać z okoliczności wskazanych w pozwie. (art. 187 § 1 pkt 2 KPC). (U.. SN z 9.6.2005 r., III CZP 28/05)

Występując z niniejszym powództwem powód skorzystał z właściwości przemiennej uregulowanej w art. 34 kpc co wprost wskazał w pozwie. Z uzasadnienia pozwu wyraźnie wynika, że powód domaga się zapłaty od pozwanego zaległych należności z tytułu zawartej z nim umowy sprzedaży energii elektrycznej z dn. 11.07.2016 r. Właściwość przemienną Sądu Rejonowego w Rzeszowie uzasadniał powód miejscem wykonania umowy, którym w przypadku oddawczego charakteru długu pieniężnego jest siedziba wierzyciela znajdująca się w R.. Dokonany w ten sposób wybór sądu należało uznać w tej sprawie za właściwy.

Przepis art. 34 kpc wskazuje między innymi, że powództwo związane ze stosunkiem umownym można wnieść przed sąd miejsca wykonania umowy. Przepisy proceduralne nie regulują kwestii miejsca wykonania umowy, które określa się przy zastosowaniu przepisów materialnych i takim jest właśnie art. 454 kc w którym jest mowa o długi oddawczym i siedzibie wierzyciela. Natomiast jeżeli w zobowiązaniu pieniężnym przewidziano zapłatę w formie bezgotówkowej, o miejscu spełnienia świadczenia w tej formie rozstrzyga umiejscowienie rachunku bankowego wierzyciela (por. postanowienie SN z dnia 3 grudnia 1987 r., II CZ 162/87, uchwała SN z dnia 20 listopada 1992 r., III CZP 138/92)

Wbrew twierdzeniom Sądu Rejonowego w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do przyjęcia, że strony umówiły się co do bezgotówkowego sposobu rozliczania należności wynikających z zawartej między nimi umowy kompleksowej sprzedaży z dn. 11.07.2016 r. Taki sposób rozliczeń nie wynika z łączącej strony umowy. Brak jest w aktach sprawy także Regulaminu (...) z którego ta okoliczność ma wynikać, a na który to Regulamin powołał się Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, mimo braku nawet twierdzeń stron procesu w tym przedmiocie. Wprawdzie do pozwu zostały dołączone faktury VAT, w których wskazany został rachunek wierzyciela : (...) – który jest prowadzony Bank (...) S.A. Oddział w S. oraz przedsądowe wezwanie do zapłaty, gdzie również wskazano powyższy rachunek bankowy, jednakże na tej podstawie nie można przyjąć, aby strony umówiły się co do miejsca spełnienia świadczenia pieniężnego. Umowa w swojej treści odsyła do Warunków Świadczenia Usług (...) stanowiących załącznik nr 1 do niej oraz (...). Ani umowa ani załączniki do niej nie zawierają żadnych informacji co do zasad i sposobu płatności. Natomiast w przypadku, gdy rachunek bankowy wierzyciela jest podawany dłużnikowi jednostronnie dopiero w fakturze wystawionej przez wierzyciela , o uzgodnieniu przez strony zapłaty na wskazany rachunek może być mowa dopiero z chwilą podjęcia przez dłużnika działań świadczących o zastosowaniu się do tego wskazania. W nin. sprawie nie można również przyjąć, że pozwany zastosował się do żądania zapłaty na wskazany przez wierzyciela rachunek i że taki sposób rozliczeń akceptował. Numer rachunku bankowego, na który należy dokonywać zapłaty, został wskazany w fakturze VAT, która nie została podpisana przez pozwanego. Wskazanie takiego sposobu płatności w fakturach nastąpiło już po zawarciu umowy, na etapie jej wykonywania. Było więc jednostronnym, niezgodnionym z pozwanym aktem powoda i brak podstaw do przyjęcia, że strony porozumiały się co do takiego właśnie sposobu płatności. Rację należy więc przyznać powodowi, że za miejsce spełnienia świadczenia należy w takim wypadku uważać - z wszystkimi tego konsekwencjami procesowymi łączącymi się z powiązaniem art. 34 k.p.c. z regulacją z art. 454 k.c. – miejsce zamieszkania lub siedzibę (siedzibę przedsiębiorstwa) wierzyciela w chwili spełnienia świadczenia, w tym wypadku wniesienia pozwu. (por. uchwała S.N. z dnia 14 lutego 2002 r., III CZP 81/01, z dnia 4 stycznia 1995 r., III CZP 164/94). Skoro powód dochodzi w nin. sprawie zapłaty od pozwanego zaległych należności z tytułu zawartej z pozwanym umowy sprzedaży energii elektrycznej z dn. 11.07.2016 r., przy czym strony nie umówiły się co do miejsca spełnienia świadczenia (z załączonych do pozwu dokumentów nie wynika, aby miejscem spełnienia świadczenia była siedziba banku prowadzącego jego rachunek), to miejscem spełnienia świadczenia zgodnie z art. 454 kc jest siedziba wierzyciela. Powód ma siedzibę w R., jest to więc miejsce spełnienia świadczenia związanego z wykonaniem przez pozwanego długu oddawczego określonego żądaniem pozwu. Właściwym miejscowo do rozpoznania przedmiotowej sprawy jest więc Sąd Rejonowy w Rzeszowie. Z tych samych przyczyn również zawarcie w fakturze VAT informacji co do możliwości dokonywania wpłat w bankowym punkcie kasowym nie jest w żaden sposób wystarczające dla określenia miejsca płatności z uwagi na to, że ten sposób płatności nie został przewidziany w umowie, ani nie zostało w żaden sposób dookreślone, o jaki punkt chodzi, którą to kwestię sąd I instancji ocenił prawidłowo.

W konsekwencji Sąd odwoławczy podzielił zarzut zażalenia na podst. art. 34 k.p.c. w z w. z art. 454 § 1 zd. 2 kc. W związku z powyższym zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu, o czym orzekł Sąd na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego Sądowi I instancji.